

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Kindercentrum Heeckeren

Kwaliteitsonderzoek

voorschoolse educatie

Datum vaststelling: 2 juli 2019

Samenvatting

Samenvatting

De inspectie heeft op 27 mei 2019 een onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van de voorschoolse educatie op kinderdagverblijf Heeckeren (hierna: peuteropvang Heeckeren). Voorschoolse educatie wil zeggen dat er extra aandacht is voor peuters die dat nodig hebben, zoals de peuters met een risico op een (taal) achterstand.

De reden voor dit onderzoek is dat wij in 2019 de kwaliteit van de voorschoolse educatie op kinderdagverblijven in Nederland in beeld brengen. Ook onderzoeken we in de groepen 1 en 2 van basisscholen de kwaliteit van de voorschoolse educatie voor kleuters met een risico op een (taal)achterstand. We noemen dit onderzoek de meting kwaliteit voor- en voorschoolse educatie 2019. Dit kinderdagverblijf maakt deel uit van de steekproef die we hebben getrokken. Deze samenvatting is geschreven voor ouders en andere belangstellenden.

In hoofdstuk drie van dit rapport geven wij een waardering voor de verschillende onderdelen die belangrijk zijn voor voorschoolse educatie. Wij noemen dit standaarden. Per standaard beschrijven we wat goed gaat op het kinderdagverblijf en wat nog beter kan.

Wat gaat goed?

De pedagogisch medewerkers werken met een programma waarmee zij de ontwikkeling van de peuters stimuleren op het gebied van taal, rekenen, gedrag en bewegen. Bovendien is er op de peuteropvang aandacht voor de speelhoeken. De pedagogisch medewerkers passen deze bij ieder thema aan, waardoor de peuters fijn spelen en tegelijkertijd nieuwe dingen leren.

De pedagogisch medewerkers houden voldoende bij hoe het met een peuter gaat. Zij spelen mee in de hoeken en geven de peuters aandacht in kleine groepjes. De sfeer in de groep vinden we prettig. De pedagogisch medewerkers gaan op een positieve manier met de peuters om.

In overleg met de ouders dragen de pedagogisch medewerkers informatie over de ontwikkeling van de peuters over aan de leraar van groep 1 van de basisschool.

Kinderopvangorganisatie: Stichting
Kinderopvang Hof van Twente

LRK-nummer: 174123371

Totaal aantal doelgroeppeuters: 7 van
de 16

De leiding en de pedagogisch medewerkers volgen verschillende scholingen om steeds beter te worden in hun werk. De leiding van het kinderdagverblijf legt aan de gemeente en aan ouders uit of de voorschoolse educatie op orde is of en aan welke ontwikkelpunten ze werken.

Wat kan beter?

Naast bovenstaande positieve punten zijn er ook punten die beter kunnen.

We vinden dat de pedagogisch medewerkers meer rekening kunnen houden met wat de peuters nodig hebben. Zij stimuleren wel de ontwikkelingen van de peuters, maar de pedagogisch medewerkers zorgen er niet voor dat de peuters voldoende extra aandacht en hulp krijgen als ze iets nog moeilijk vinden.

Daarnaast vertellen de pedagogisch medewerkers aan ouders niet vaak genoeg hoe het met hun kind gaat voordat hij/zij naar groep 1 van de basisschool gaat. Bovendien stimuleren de pedagogisch medewerkers de ouders te weinig om thuis met hun peuter te spelen en hen nieuwe dingen te leren die ook op de peuteropvang aan de orde komen.

De leiding van de peuteropvang brengt nog niet in beeld of de peuters zich voldoende ontwikkelen voor ze naar groep 1 van de basisschool gaan. Ook vinden we dat de leiding van de peuteropvang te weinig vanuit een plan werkt aan het verbeteren van de kwaliteit van de voorschoolse educatie. We zien hierin overigens wel een positieve ontwikkeling. De leiding en de pedagogisch coach werken samen met het team aan het meer planmatig en doelgericht werken.

Vervolg

We sturen een afschrift van dit rapport naar de gemeente.

Inhoudsopgave

1.	Opzet van het kwaliteitsonderzoek	5
2.	Hoofdconclusie en vervolg	7
3.	Resultaten kwaliteitsonderzoek voorschoolse educatie	8
4.	Reactie van de houder	13

1. Opzet van het kwaliteitsonderzoek

De inspectie van het Onderwijs onderzoekt bij een aantal kinderopvangvoorzieningen met gesubsidieerde voorschoolse educatie en op enkele basisscholen met veel doelgroepkinderen in groep 1 en 2 de educatieve kwaliteit, de resultaten en de kwaliteitszorg van deze locaties. Zo ook op peuteropvang Heeckeren.

Werkwijze

Wij vormen ons beeld van de kwaliteit door de praktijk van de voorschool te toetsen aan de standaarden uit het Onderzoekskader 2017 Voorschoolse educatie en primair Onderwijs. Wij hebben onderstaande standaarden onderzocht.

Standaarden voor de voorschool	Onderzocht
Ontwikkelingsproces	
OP1 Aanbod	•
OP2 Zicht op ontwikkeling	•
OP3 Pedagogisch-educatief handelen	•
OP4 (Extra) ondersteuning	•
OP6 Samenwerking	•
Resultaten voorschoolse educatie	
OR1 Ontwikkelingsresultaten	•
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•

Onderzoeksactiviteiten

We hebben observaties uitgevoerd van de pedagogisch-educatieve praktijk in de groep, documenten geanalyseerd, gesprekken gevoerd met enkele ouders, de pedagogisch medewerkers, de pedagogisch coach en de clustermanager. Aan het eind van de onderzoeksdag hebben wij de resultaten van het onderzoek besproken met de pedagogisch coach en de clustermanager van de kinderopvangorganisatie.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de waarderingen, de conclusie en het vervolgtoezicht. Hoofdstuk 3 gaat verder in op de resultaten van het onderzoek op de onderzochte standaarden. In hoofdstuk 4 is de reactie van de houder op het onderzoek en het rapport opgenomen.

Legenda

.....

Waarderingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- K Kan beter
 - V Voldoende
 - G Goed
-

2. Hoofdconclusie en vervolg

In dit hoofdstuk beschrijven we de hoofdconclusie en geven we de afzonderlijke waarderings weer per standaard op peuteropvang Heeckeren.

Conclusie

We waarderen de kwaliteit van de voorschoolse educatie op peuteropvang Heeckeren op de standaarden Aanbod, Kwaliteitscultuur en Verantwoording en dialoog als voldoende. Ook het pedagogisch klimaat is op orde. Wat beter kan zijn de zorg, het educatief handelen, de samenwerking en de kwaliteitszorg.

De peuteropvang heeft een onrustige periode achter de rug met wisselingen in de samenstelling van het team en de leiding. Hierdoor heeft de ontwikkeling van de locatie geen prioriteit gehad. Het is nu aan de leiding en het team samen planmatig te werken om de kwaliteit van de voorschoolse educatie verder te verbeteren. We zien mooie aanzetten hiertoe.

Context

Peuteropvang Heeckeren maakt deel uit van Kindercentrum Heeckeren. Twee kinderdagverblijven, twee peuteropvanggroepen, waaronder deze peutergroep met voorschoolse educatie, en een basisschool maken hier deel vanuit. Op de dag van het onderzoek waren er zestien peuters; bijna de helft van hen heeft een vve-indicatie en krijgt zodoende vier dagdelen voorschoolse educatie aangeboden.

Er staan twee pedagogisch medewerkers en een stagiaire op de groep. Het handelen van de stagiaire maakt geen deel uit van de door ons gegeven oordelen.

Zowel de clustermanager als de pedagogisch coach zijn recent gestart bij de organisatie. In het team vonden het afgelopen jaar verschillende wijzigingen plaats.

Basisvoorwaarden voorschoolse educatie volgens de GGD

De GGD-toezichthouder heeft op 8 januari 2019 de basisvoorwaarden voorschoolse educatie onderzocht. Uit dit onderzoek bleek dat de basisvoorwaarden geen tekortkomingen vertoonden.

3. Resultaten kwaliteitsonderzoek voorschoolse educatie

In dit hoofdstuk geven wij per kwaliteitsgebied de waarderingen en de resultaten van het onderzoek op peuteropvang Heeckeren.

3.1. Ontwikkelingsproces

Ontwikkelingsproces	K	V	G
OP1 Aanbod		•	
OP2 Zicht op ontwikkeling	•		
OP3 Pedagogisch-educatief handelen	•		
OP6 Samenwerking	•		

OP1. Aanbod

De standaard aanbod waarden we als voldoende.

De pedagogisch medewerkers van de peuteropvang gebruiken een vve-methode. Hiermee stimuleren zij de ontwikkeling van de peuters op het gebied van taal, rekenen, de sociaal-emotionele ontwikkeling en de motoriek. We constateren dat de pedagogisch medewerkers werken aan de uitvoering van het aanbod. Er ligt een jaarplanning van de thema's. Tegelijkertijd zien we dat het doelgericht uitwerken van het aanbod per thema en per dag nog niet in samenhang gebeurt. Hier liggen mogelijkheden voor het zetten van een volgende stap.

De pedagogisch medewerkers richten de ruimte aantrekkelijk en uitdagend in. In de inrichting zien we dat er aandacht is voor het thema waaraan gewerkt wordt. Ook zijn er voldoende spel- en leermaterialen aanwezig waarmee de peuters ontdekkingen kunnen doen. Dit kan wel verder uitgebouwd worden, bijvoorbeeld door meer levensechte materialen toe te voegen die aansluiten op de belevingswereld van de peuters. Tevens kan er in de inrichting meer aandacht zijn voor de ontluikende geletterd- en gecijferdheid van de peuters. Doordat de peuteropvang en de buitenschoolse opvang in hetzelfde lokaal plaatsvinden, vraagt dit om continue afstemming.

OP2. Zicht op ontwikkeling

De standaard zicht op ontwikkeling waarden we als 'kan beter'.

De pedagogisch medewerkers volgen de ontwikkeling van de peuters op de verschillende ontwikkelingsgebieden met behulp van een gestandaardiseerd observatie-instrument. Daarbij kunnen ze de informatie van ouders over hun kind (opgehaald tijdens de intake) nog

meer benutten, zodat de zorg direct kan worden afgestemd op wat de peuters nodig hebben. We constateren dat de pedagogisch medewerkers veel weten over de ontwikkeling van de peuters. Als zij zien dat er peuters zijn die extra hulp nodig hebben, maken zij een stimuleringsplan. Echter, van een cyclisch proces van doelen stellen, passende educatie bieden aan peuters, evalueren en bijstellen van doelen en het educatieve aanbod is nog te weinig sprake. Soms zijn wel aanzetten zichtbaar, maar vraagt de inhoudelijke invulling op kindniveau meer analyse en verdieping.

Tijdens de observatie hebben we gezien dat de pedagogisch medewerkers de informatie over de ontwikkeling benutten om de voorschoolse educatie af te stemmen op de behoeften van individuele peuters en groepjes peuters. De pedagogisch medewerkers bespreken de bevindingen met ouders. Enkele ouders met wie we spraken, geven aan dat zij behoefte hebben aan meer gesprekjes over hoe het met hun kind gaat. Zij vragen zich af of hun kind wel extra hulp krijgt als de pedagogisch medewerkers signaleren dat dit nodig is en vervolgens vragen zij zich af of dit voldoende is om achterstanden in te lopen. Door de verslaglegging van de geboden hulp te verbeteren, kan de locatie hierover ook beter richting ouders communiceren.

OP3. Pedagogisch-educatief handelen

Tijdens het onderzoek hebben we samen met de observant van de voorschool het pedagogisch-educatief handelen van de pedagogisch medewerkers geobserveerd. De standaard pedagogisch-educatief handelen waarden we als 'kan beter'. Het pedagogisch handelen is van voldoende niveau, maar het educatief handelen kan verbeterd worden.

De pedagogisch medewerkers zorgen voor een warm en respectvol klimaat waarin de regels en routines duidelijk zijn. Zij gebruiken de dagritmekaarten om voor de peuters een duidelijke structuur aan te brengen in de dag. Ze zorgen er tevens voor dat de peuters actief betrokken zijn en de activiteiten bijwonen die voor hen bedoeld zijn. Na afloop van een activiteit kijken zij met de peuters terug op hoe het ging.

Naast deze positieve punten zien we ook mogelijkheden voor verbetering. Wat beter kan, is het opbrengst gericht werken door doelen te stellen voor peuters die aansluiten op de zone van naaste ontwikkeling. De instructies, spelbegeleiding, opdrachten en tijd zijn nu te weinig afgestemd op de behoeften van groepjes en individuele peuters. Bovendien kan de interactie sterker, zowel de interactie tussen de pedagogisch medewerker en de peuters als de interactie tussen peuters onderling.

OP6. Samenwerking

De standaard samenwerking waarderen we als 'kan beter'.

De pedagogisch medewerkers werken samen met de basisschool door, bij de overdracht, informatie over de doelgroeppeuters uit te wisselen. De peuteropvang geeft daarbij door welk vve-programma de peuter heeft gevolgd en hoe lang hij/zij dit gevolgd heeft. Er zijn afspraken over de wijze waarop ze de gegevens van de peuters aanleveren aan de basisschool. Voor de doelgroeppeuters is sprake van een 'warme overdracht' van deze gegevens.

Wat echter ontbreekt, is een gericht ouderbeleid. We constateren dat de voorschool ouders te weinig betreft bij de ontwikkeling van hun peuter. Ouders worden nog niet gestimuleerd om thuis activiteiten te doen, bijvoorbeeld voorlezen. Ook informeren ze ouders in beperkte mate over het thema. De ouders met wie we spraken, krijgen geen boekjes of andere materialen mee naar huis. Zij vragen om meer handvatten om thuis aan de slag te kunnen met het stimuleren van de ontwikkeling van hun kind.

3.2. Resultaten voorschoolse educatie

Resultaten voorschoolse educatie	K	V	G
OR1 Ontwikkelingsresultaten	●		

OR1. Ontwikkelingsresultaten

De standaard ontwikkelingsresultaten waarderen we als 'kan beter'. De voorschool weet niet of de (doelgroep)peuters zonder of met een beperkte achterstand naar groep 1 van de basisschool gaan. Ook stelt de voorschool nog geen doelen op de verschillende ontwikkelingsgebieden die passen bij de kenmerken van de kindpopulatie.

3.3. Kwaliteitszorg en ambitie

Kwaliteitszorg en ambitie	K	V	G
KA1 Kwaliteitszorg	•		
KA2 Kwaliteitscultuur		•	
KA3 Verantwoording en dialoog		•	

KA1. Kwaliteitszorg

De standaard kwaliteitszorg waarden we als 'kan beter'.

De houder van het kinderdagverblijf heeft in haar (pedagogisch) beleidsplan samen met de voorschool opgeschreven wat ze met de voorschoolse educatie willen bereiken. De houder heeft ook aangegeven hoe zij de kwaliteit van de voorschoolse educatie bewaakt. De GGD houdt hier jaarlijks toezicht op.

Als onderdeel van de kwaliteitszorg brengt de leiding regelmatig het pedagogisch en educatief handelen van de pedagogisch medewerkers in beeld. Daarnaast worden ouders bevraagd op hun tevredenheid (de 'verbetermeter').

Wat beter kan, is het planmatig en doelgericht handelen. De leiding van het kinderdagverblijf evalueert nog niet via een cyclische werkend systeem van kwaliteitszorg alle doelstellingen uit haar (pedagogisch) beleidsplan. Daarnaast ontbreekt een beschrijving van de kenmerken van de kindpopulatie. Ook is, zoals eerder beschreven, nog niet in beeld of peuters voldoende worden voorbereid op de basisschool.

Eerste aanzetten van planmatig en doelgericht werken zijn overigens zichtbaar. Naar aanleiding van een inspectieonderzoek op een andere locatie heeft de leiding een eerste opzet van een verbeterplan gemaakt. Het is nu zaak om in kleine stapjes met het team aan de slag te gaan met de geconstateerde verbeterpunten.

KA2. Kwaliteitscultuur

De standaard kwaliteitscultuur waarden we als voldoende.

De leiding en de pedagogisch medewerkers werken gezamenlijk aan een voortdurende verbetering van hun professionaliteit. Zo volgen zij verschillende scholingen om hun kennis en vaardigheden te versterken, bijvoorbeeld gericht op de ontwikkeling als integraal kindcentrum en het vve-programma. Daarnaast is er een bereidheid om gezamenlijk de voorschoolse educatie te verbeteren. Er vindt maandelijks vve-overleg plaats. Steeds vaker gebeurt dit ook met de intern begeleider en leraren van de groepen 1 en 2 van de basisschool.

De leiding is zich bewust van de kwaliteit van de voorschoolse educatie en stuurt hierop. De pedagogisch medewerkers zijn aanspreekbaar op gemaakte afspraken en zij zijn zich bewust van de effecten van hun handelen op de kwaliteit van de educatie en op de ontwikkeling van de peuters. We constateren dat de voorschool werkt vanuit een transparante en integere cultuur en dat er sprake is van een duidelijke verantwoordelijkheidsverdeling.

KA3. Verantwoording en dialoog

De standaard verantwoording en dialoog waarderen we als voldoende.

De leiding van het kinderdagverblijf verantwoordt zich (via de houder) aan de gemeente over het gevoerde beleid ten aanzien van voorschoolse educatie. Het gaat hierbij bijvoorbeeld over het aantal doelgroepeuters en over het aantal maanden dat zij vve hebben gehad. Ook geven zij aan dat ze via de nieuwsbrief, de app en de website voldoende informatie ontvangen. Voor ouders voor wie Nederlands niet de eerste taal is, maken de pedagogisch medewerkers bijvoorbeeld foto's van de activiteiten.

Naast deze positieve punten zien we ook mogelijkheden voor verbetering. Wat beter kan, is de inhoudelijke verantwoording richting de gemeente. Ook kan de voorschool meer in dialoog met ouders en de school over de huidige kwaliteit van de voorschoolse educatie, de wensen voor verbetering en volgende stappen die (gezamenlijk) gezet kunnen worden.

4. Reactie van de houder

Hieronder geeft de houder een reactie op de uitkomsten van het onderzoek en geeft de houder aan hoe ze hier mee aan de slag gaat.

We herkennen de bevindingen en aanbevelingen en zullen deze zeker gebruiken om ons plan van aanpak om ons aanbod waar nodig aan te scherpen. Ook is het bemoedigend te lezen dat de inspecteur ziet dat we op de goede weg zijn.

In deze fase zijn we tevreden met het aantal 'voldoendes', maar ons streven is waar mogelijk een 'goed' te behalen. Op de punten waar een 'kan beter' is gegeven (daar zal onze eerste inspanning op liggen), willen wij ons in zetten om zo spoedig mogelijk ten minste een 'voldoende' te behalen.

De kwaliteit verbeteren we via de 'Plan-Do-Check-Act cyclus' (PDCA-cyclus) om zo niet eenmalig te verbeteren van dit continue te blijven doen. De ontwikkeling van de Vroeg- en Voorschoolse Educatie (VVE) kind(eren) is bij onze organisatie een speerpunt.

We zien al verbetering op het gebied van kwaliteit, ondanks het nog maar kort in dienst zijn van de Pedagogisch beleidsmedewerkers en coaches. Ook in de aansturing is inmiddels een start gemaakt met aandacht geven aan de ontwikkeling en competenties van de pedagogisch medewerkers.

Zicht op ontwikkeling, pedagogisch-educatief handelen en samenwerking als onderdelen van het ontwikkelingsproces kunnen nog beter door onze kennis van de kinderen beter zichtbaar te maken en te delen met de ouders. We nemen dit advies zeker ter harte. We zullen vaker het contact opzoeken en het voor ouders makkelijker maken hun kind in dezelfde lijn als op het kindcentrum gebeurt te helpen en ondersteunen in hun ontwikkeling (daar waar mogelijk).

De interactie tussen kinderen en tussen pedagogisch medewerkers en de kinderen heeft de aandacht van de pedagogische coach. Ook het ouderbeleid was al onder onze aandacht. De kwaliteitszorg kan beter daar zijn we ons van bewust. Goed dat gezien is dat we goed op weg zijn; we zullen dit zeker continueren.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060

